

JUDR. J. FIŠER:
JAK NĚMECKO, RAKOUSKO A ANGLIE ŘEŠÍ PO VÁLCE
PROBLÉM ÚPRAVY SAMOSPRÁVNÝCH FINANČÍ.

Dokončení. — (Stav do konce r. 1930.)

ANGLIE

Velmi zajímavé a v některém ohledu i pro nás poučné jest stanovisko nejstarší země samosprávy — Anglie — k úpravě samosprávných financí. Zákony z r. 1925 a 1929 provedeny byly tam reformy samosprávných financí, možno říci *velké reformy finanční*, protože, jak je všeobecně známo, Anglie vždy houževnatě setrvává na starých tradicích, neodhodlává se rychle a ráda k novým reformám, nerušivá platná, třeba již velmi stará zařízení, nýbrž snaží se vždy připínati nové myšlenky a zařízení na to, co bylo a je dosud platným právem a řádem. Je pozoruhodno, že nejnovější reformy finanční provedeny byly pod heslem delokalisace anglické samosprávy, ovšem se zachováním místní autonomie. Převládlo mínění, že samosprávné celky (farnosti, obce, města, hrabství a hrabská města) jsou členy jednoho celku-státu a ne specifickými, od něho odlišnými osobami právníckými s nezadatelnými právy (immemorial rights of local freedom), pro něž by platilo noli me tangere. Takové myšlení, jež mělo svůj vrchol v 19. století, jehož význačným zastáncem byl John Stuart Mill: »Essay on representative government«, považuje praktická Anglie nyní za abstraktní doktrinu, kterou nutno přizpůsobiti požadavkům moderní doby, novým myšlenkovým proudům 20. věku.

Aby byl usnadněn přehled o významu finanční reformy anglické, jest třeba zcela stručně zmíniti se o organisaci samosprávných svazků v Anglii.

Organisace samosprávných svazků.

Samosprávnými svazky anglickými jsou: farnost (civil parish), venkovský okres (rural district), městský okres (urban district), města (boroughs), jež jsou v rámci hrabství a nejvyšší článek samosprávný hrabství (county) a jemu na roveň postavené hrabské město (county borough).

Nejvyšší článek samosprávný, hrabství, má rozlohu průměrně 2.500 km² a 400.000 obyvatel. Hrabství je celkem 61.

Jako na Slovensku vedle komitátů byla města s právem municipálním, postavená v organisaci samosprávných svazků na roveň komitátům, tak v Anglii nabylo od r. 1888 povahy hrabství 83 měst.

V hrabství nejmenším samosprávným celkem je farnost, několik jich dohromady tvoří venkovský okres (rural district). Některé významnější okresy mají název městské okresy (urban district), blíží se svým významem městům, ovšem název měst jim nepřislouží. Konečně v rámci hrabství jsou města (boroughs). Měst je 253, městských okresů 791, venkovských okresů 663 a farností okrouhle asi 13.000.

Vedle těchto obvodů byly tu ještě zvláštní obvody pro péči chudinskou, zaujímající dvě i více farností, zvané union, a chudinskou péči v nich obstarávaly zvláštní úřady (boards of Guardians). Postavení jejich (nikoliv agendu) lze srovnávat do určité míry s našimi školními obcemi, neboť jako tyto i ony obstarávaly své úkoly zcela samostatně, stanovily svoji finanční potřebu, kterou pro ně opatřovaly obce, aniž by měly na vlastní chudinskou správu vliv. Chudinská péče přenesena byla nyní na hrabství.

Kompetence samosprávných svazků.

Podle nového rozdělení mají uvedené samosprávné svazky tuto kompetenci:

Farnost (parish) má kompetenci poměrně nepatrnou (péče o stezky, o [sportovní] hřiště, osvětlování, knihovny, koupaliště, hřbitovy), ale vše to jsou jenom kompetence fakultativní, které farnost provádí jen, když může a chce.

Venkovské okresy (rural district) a *městské okresy* (urban district) mají na starosti veřejné zdravotnictví, zejména péči o vodovody a kanalisaci, již se mohou v Anglii pochlubit i malé venkovské okresy, boj proti všem nehygienickým zlořádům a nedostatkům a nakažlivým nemocem, kontrolu společných nocleháren, fakultativně zakládání hřbitovů.

Města (boroughs) mají tytéž úkoly a kromě toho péči o silnice, jež nejsou hlavními silnicemi, náleží jim stavební policie a záležitosti stavebních řádů, města s 10.000 nebo 20.000 obyvateli obstarávají také péči o obecné školství, kdežto péče o školství vyšší a živnostenské náleží hrabství. Větší města mají také vlastní policii.

Hrabství (county) a *hrabská města* (county boroughs) mají veškerou péči stavební a ubytovací, péči o zemědělství, školství obecné, pokud je neobstarávají města, pak školství vyšší a živnostenské, péče o děti, o slepé, o porodnictví, boj proti tuberkulóze a sdělným nemocem, péče o choromyslné, o míry a váhy.

Usnášení samosprávných sborů.

Usnášejícím orgánem jest rada (council), jen v malých farnostech usnáší se valné shromáždění občanstva.

Nejnovější reformy finanční.

Roku 1925 byl vydán zákon: »Rating and Valuation Act« 15 a 16 George V. chapitre 90 o způsobu ocenění a stanovení základu pro místní daň pozemkovou, jež je základním, vlastně jediným, hlavním, vlastním daňovým pramenem příjmů všech místních samosprávných svazků. Hradí se jí přes 50% veškerých nákladů samosprávných svazků. Daň tato ukládá se na roční čistý důchod z pozemků, domů a jiného dědičného majetku, nikoliv movitého majetku, při čemž pozemky a budovy zemědělské zdaněny jsou jen ze $\frac{1}{4}$ čistého ročního výnosu. Podobná redukce poskytnuta jest i pro železnice, kanály, vody a jiný majetek. Zdanění nepodléhají kostely, školy, vědecké ústavy a jiný podobný majetek.

Roku 1929 byl vydán zákon zvaný: »Local Government Act« cit. 19 a 20 George V. ch. 17 a pro Skotsko »Local Government (Scotland) Act« cit. 19 a 20 George V. ch. 25, první schválený králem 27. března 1929 a druhý schválený 10. května 1929.

Celý titul (nadpis) Local Government Act zní:

»An Act to amend the law relating to the administration of poor relief, registration of births, deaths, and marriages, highways, town planning and local government; to extend the application of the Rating and Valuation (Apportionment) Act, 1928, to hereditaments in which no persons are employed; to grant complete or partial relief from rates in the case of the hereditaments to which that Act applies; to discontinue certain grants from the Exchequer and provide other grants in lieu thereof; and for purposes consequential on the matters aforesaid.«

V překladu: Akt, jímž se mění zákon, týkající se péče o chudinství, registrování narození, úmrtí a sňatků, hlavních cest, regulace měst a místní správy, jímž se rozšiřuje aplikace zákona Rating and Valuation Act (zákon o zdanění a odhadech), 1928, na dědičné majetky, v nichž nejsou žádné osoby zaměstnány, jímž se poskytuje úplné nebo částečné osvobození od pozemkové daně u majetku, na nějž se tento zákon vztahuje, jímž se zrušují určité příděly ze státního zisku a stanoví jiné příděly na místo nich a jenž se týká záležitostí souvisejících se shora řečenými věcmi.

Jak z titulu již částečně patrné, upravuje zákon místní správu (Local Government), zvláště příslušnost jednotlivých samosprávných svazků, přenáší ze zvláštních úřadů chudinských (boards or Guardians) péči chudinskou od 1. dubna 1930 na nejvyšší svazky samosprávné, hrabství a hrabská města, přenáší od téhož dne příslušnost ohledně venkovských silnic do té doby spravovaných venkovskými okresy a ve městských okresech ohledně klasifikovaných silnic (t. j. těch, jež ministr dopravy podle zák. z r. 1919 o dopravě zařadil do I. nebo II. třídy) na hrabství, upravuje otázku novostaveb,

přestaveb a udržování staveb silničních po stránce finanční. Stát přispívá na silnice průměrně 56⁰/₀, samosprávné svazky 44⁰/₀ (na automobilní cesty prvního řádu přispívá stát v okresech venkovských 60⁰/₀, městských 50⁰/₀). Zákon provádí dále ve velkém měřítku finanční vyrovnání a to částečnou úpravou pozemkové daně, zrušením speciálních státních dotací a ponecháním jen některých speciálních dotací a zavedením všeobecné státní dotace. Co se týče pozemkové daně, od níž do té doby byly podstatně osvobozeny podniky zemědělské, které jí platily jen ze čtvrtiny výnosu, jsou podniky zemědělské (pozemky a budovy) osvobozeny nyní úplně, průmyslové podniky zdaňují se ze tří čtvrtin. Co se týče dotací, ponechávají se dosavadní speciální dotace (vyměřované v procentech nákladu celkového na to které zařízení) jen na podporování školství, komunikací a na policii. Speciální dotace na školství a policii činí 50⁰/₀, na komunikace, jak bylo řečeno, 60 resp. 50⁰/₀ celkového nákladu. Zavádí se všeobecný dotační fond jako náhrada za snížení pozemkové daně, které obráší asi 24.000.000 (t. j. asi 3.900.000.000 Kč), jako náhrada za odpadlé speciální dotace, jež se oceňují asi na 16.000.000 liber (t. j. asi 2.560.000.000 Kč). K tomu přidává stát do tohoto fondu ještě 5.000.000 liber (800.000.000 Kč). Dohromady činí všeobecný fond dotační pro podporu samosprávných svazků určený cca 45.000.000 liber (t. j. asi 7.200.000.000 Kč). Rozděluje se hrabstvím a hrabským městům pro potřebu samosprávných svazků. Rozděluje se podle počtu obyvatelstva těchto svazků, ovšem neběře se za základ populace skutečná, nýbrž zvláště upravená. Pro stanovení rozdělovacího klíče přihlíží se ke čtyřem znakům: k poměru dětí pod 5 let k celkovému počtu obyvatelstva, k poměru nezaměstnaných k celkovému počtu obyvatelstva, k poměru obyvatelstva k délce venkovských silnic, k daňové potenci, vyjádřené v základních obnosech daně pozemkové na hlavu obyvatelstva. Činí-li tato daňová potence průměrně méně nežli 10 liber na jednoho obyvatele, zvyšuje se přiměřeně počet obyvatelstva.

Po tomto přehledu možno se zmíniti speciálně o některých nejvýznačnějších zjevech finančního hospodářství samosprávných svazků s přihlédnutím k nejnovější finanční reformě.

Rozpočty.

Lze uvésti několik zvláštností: Rozpočtový rok počíná 1. dubnem, končí 31. březnem. Rozpočet mimořádný sestavuje se nejméně na 5 a nejvýše na 10 let a uvádí mimořádnou potřebu zvláště pro každý půl roku. To má ten význam, že se každého půl roku předkládají radě (council) záležitosti mimořádného rozpočtu. Rozpočet sestavuje zvláštní komise, zkoumá jej finanční komise a usnází se o něm rada (council). Vyššího schválení netřeba, jen ty položky, na něž poskytuje stát speciální dotace, t. j. položky týkající se policie, školství a komunikací, je třeba předložiti příslušnému ministerstvu k prozkoumání. Úprava těchto položek ministerstvem znamená nepřímou též ujistění, že se na ně dostane upravené položce odpovídající příslušná státní dotace. Poněvadž nižší samosprávné celky obstarávají pravidlem jen zdravotní správu, je příslušným ministerstvem pravidlem ministerstvo zdravotnictví (pokud jde o policii ovšem ministerstvo vnitra).

Dluhy.

Zápůjčky možno uzavřítí jen k účelům, které může samosprávný celek obstarávati podle slovného ustanovení zákona. Zvláštností samosprávy anglické je, že smí dělati jen to, k čemu ji zmocňuje buď obecný zákon anebo speciální zákon (pro ten který samosprávný svazek vydaný). Samosprávný svazek může tedy na př. koupiti pozemek jenom pro stavbu školy, smí-li obstarávati záležitosti obecného školství, nebo vymůže-li si zvláštní speciální zákon toho druhu. V zákonech samých proto uvádí se již přípustnost zápůjček. Jinak (k účelu zákonem v kompetenci samosprávného svazku svěřenému) může býti kontrahována zápůjčka, svolí-li k ní příslušné ministerstvo. Ministersvo určuje také lhůtu amortisace 5—80iletě. Umístění zápůjček děje se emisí obligací nebo i zastavením příjmů.

Autonomie samosprávných svazků.

Na venek mají samosprávné svazky velkou míru autonomie. Vyššímu schválení podléhají jenom usnesení jejich o zápůjčkách a statutech. Po stránce finanční však má vláda s výjimkou větších měst možnost kontrolovati finanční hospodářství jejich ve velmi obsáhlé míře a může se postarati o odstranění všech nedostatků. Pro zkoumání účtů všech samosprávných korporací s výjimkou měst ustanovení zvláštní vládní funkcionáři, zvaní District Auditor. Ti mohou zkoušeti účty po stránce příjmů, vydání i po stránce, je-li způsob bilancování takový, aby sjednával náležitý přehled o správném hospodaření. Mohou zamítati položky, jež jsou protizákonné, náklady i platy, které podle jejich mínění jsou přehnané nebo nerozumné a mohou uvaliti zjištěné nedostatky na odpovědné členy rady nebo úředníky. Když částky vytýkaných nesprávností přesahují 500 liber šterl., t. j. 80.000 Kč, mohou býti osoby odpovědné prohlášeny za nehodné, aby byly členy rady (council) místního svazku po dobu dalších 5 let. V městech tuto funkci vykonávají auditoři jen pokud jde o účty týkající se vyučování, daní, jakož i určitých záležitostí týkajících se ubytování (nájmu). Jinak účty měst nepodléhají této kontrole vládních auditorů, nýbrž kontrolu vykonávají dva auditoři volení od poplatníků s jedním členem rady určeným starostou města. Prakticky však více vykonává se kontrola v městech zvláštními účetními úředníky.

Největší vliv státní správy na finanční hospodaření samosprávných svazků je dán tím, že poskytují se jim od státu podpory na určité jejich podnikání. Obava svazku, že by mohl přijíti o dotaci, má za důsledek, že státní správa dosáhne touto cestou plné nápravy finančního hospodářství samosprávného svazku, kterou požaduje. Značnou roli v této věci hraje také velký význam veřejného mínění v Anglii. Vytkne-li ministr některému samosprávnému svazku nepořádky v jeho hospodaření, má pravidlem na své straně ostatní samosprávné svazky a veřejné mínění vůbec, jež se nepostaví za toho, komu vady byly vytknuty, nýbrž proti němu.

Podnikání samosprávných svazků.

Jen některé samosprávné svazky mají pravidlem na základě speciálního zákona (Private Bill) právo provozovati podniky jako jsou elektrárny, plynárny. Poněvadž účelem podnikání má býti, aby občanstvo bylo co možná nejlépe a nejlaciněji obslouženo, není anglický parlament přízniv tomu, aby podniky tyto vykazovaly zisky a to proto, že obchodní zisk z podniků považován jest za nepřímou daň. Podniky bývají nejčastěji v rukou soukromých společností. Obce, města mají však právo žádati ministra zdravotnictví, aby nařídil snížení tarifů takových společností tenkrát, když tarify podle mínění obce jsou vyšší, nežli by měly býti. Obcím také poskytuje se právo, aby si za určitých podmínek a k určitému datu zakoupily, získaly tyto podniky, což dosvědčuje, že anglický parlament není nepříniv tomu, aby v obcích byly činny podniky, jejichž podnikání mělo by ráz monopolu. *

Kompetenční přesun na vyšší svazky samosprávné.

Novým zákonem přesunuta byla na hrabství péče o chudinství i péče o ochranu dětí a očkování, které dosud v obvodech, zv. union obstarávaly zvláštní úřady zv. Board of Guardians. Aby však zachovala se konexita s dosavadním stavem a nezmařily se výhody osobních znalostí chudinské správy, kterou měli dosavadní čestní funkcionáři, má každé hrabství (hrabské město) sestaviti plán o chudinské správě, podléhající schválení příslušného ministra (zdravotnictví), v němž mají býti navrženy zvláštní subkomise pro obstarávání chudinské péče v určitých okrscích, v nichž zastoupení mají míti funkcionáři dosud činní a ženy.

Novým zákonem přesunuta byla také agenda týkající se venkovských silnic, kterou měly ven-

kovské okresy, na hrabství. K úhradě nákladů na komunikace slouží dávka z motorových vozidel a některé jiné daně. Na 1 km silnic průměrně vydává se 500 liber šterlinků (asi 80.000 Kč), t. j. 1'25 libry šterlinků (asi 200 Kč) na hlavu obyvatelstva. Na výstavbu silnic poskytuje stát speciální subvence ve výši 50% a jde-li o automobilové silnice I. třídy, 60%.

Pozemková daň.

Hlavním a základním pramenem příjmů samosprávných svazků anglických je místní daň pozemková (to rate), jež se ukládá na čistý výnos z pozemků, domů a jiného majetku nemovitého, nikoliv movitého. Neplatí se z kostelů, škol, vědeckých ústavů a pod. Neplatí se také z domů, které zůstaly prázdné. Novým zákonem osvobozeny byly od ní zcela pozemky a budovy zemědělské, průmysl platí ze tří čtvrtin. Daň se vyměřuje poměrem v šilincích a pencích k libře šterlinků zdaněného důchodu, takže na př. při zdaněném důchodu 2.000.000 liber šterlinků a při celkové dani 1.000.000 liber šterlinků jest sazba denně 10 šilinků na 1 libru důchodu. Hrabství nevybírání samostatné dávky, nýbrž sdělí vždy distriktu, kolik má vybírat na úhradu potřeby hrabství daně pro hrabství určené. Průměr daně činí 70% výnosu, v některých městech i plných 20 šilinků, t. j. 100% na 1 libru důchodu. Zdanění 75% nepovažuje se za přílišné. To je ovšem specifický, zcela zvláštní zjev, charakterisující poměry anglické, kde celkové důchody obyvatelstva jsou značně vyšší. Kromě této daně z pozemků mají obce ještě některé jiné příjmy, jako jsou správní příjmy nebo některé poplatky a pokuty.

Přehled příjmů a vydání samosprávných svazků.

Podle zprávy, podané na Mezinárodním sjezdu samosprávy v Seville a v Barceloně, konaném r. 1929 od bývalého pokladníka města Birminghamu Artura Colinse, celkové náklady samosprávných svazků v Anglii činily, nehledě k nákladům, jež se kryly zápůjčkami, celkem asi 373.000.000 liber šterlinků, t. j. asi 60 miliard Kč. Z toho z obchodních podniků činily náklady asi 97.000.000 liber šterlinků, t. j. asi 15 a 1/2 miliardy Kč. Ze zbývajících 276.000.000 liber šterlinků připadalo 78.500.000 na hrabství, 76.000.000 na hrabská města a 40.000.000 na pěti chudinskou.

Příjmy, jimiž se kryly tyto náklady, byly: pozemková daň v částce asi 148.500.000 liber šterlinků, vládní podpory v částce asi 84.500.000 liber šterlinků, příjmy obchodního podnikání asi 98.000.000 liber šterlinků a ostatní příjmy asi 47.000.000 liber šterlinků. Jak patrně, již před reformou z r. 1929 poskytoval stát svými státními podporami (grants-in-aid) samosprávným svazkům úhradu nákladů asi z jedné třetiny (31%), z pozemkové daně měly úhradu asi z 54%. Snížení daně pozemkové, jež se novým zákonem provedlo, reprezentuje hodnotu asi 25.000.000 liber šterlinků, t. j. asi 4 miliardy Kč. Tento peníz vložil stát do fondu pro poskytování všeobecné dotace, přidav k tomu ještě 5.000.000 liber šterlinků ze svých prostředků, t. j. asi 800 milionů Kč. Převzal tudíž na sebe najednou téměř 5 miliard Kč. Do všeobecného fondu, jak shora poznamenáno, připadly ovšem také peníze, určené na speciální dotace, jež s ponecháním speciálních dotací pro školství, policii a komunikace byly novým zákonem zrušeny a peníz, který byl na ně věnován, vložen do všeobecného fondu pro dotace, takže celý fond je dotován asi 45.000.000 liber šterlinků, což činí přes 7 miliard Kč.

Vybírání pozemkové daně není limitováno. Jenom u farností je dovoleno, aby vybíraly nejvíce 6 pencí na 1 libru, t. j. 2 1/2 %.

RESUMÉ:

Stručně shrnuto možno vytknouti tyto význačné momenty úpravy finančního hospodářství samosprávných svazků v Anglii:

1. Stát přispěl vydatně *svými finanční pomocí* (částkou asi 5 miliard Kč) přikázanou do všeobecného fondu dotačního samosprávným svazkům na úhradu jejich nákladů.

2. Přenesl určité záležitosti ze svazků nižších na svazky vyšší (chudinství, komunikace),

3. Ponechal autonomii samosprávným svazkům. Limitace příjmů je připuštěna jen omezeně u far-ností. Schvalování usnesení rady (council) je jen ohledně dluhů a statutů. Po stránce finanční vyko-nává státní správa značný vliv na finanční hospodářství svazků samosprávných, zejména v důsledku finančních podpor (grants-in-aid), jež jim uděluje.

4. Stát provedl finanční vyrovnání jednak úpravou daně pozemkové, jednak zrušením speciálních dotací (kromě na policii, školství a komunikace) a zřízením všeobecného fondu pro příspěvky od státu. Tyto příspěvky poskytuje podle zvláštního vyrovnávacího klíče, při čemž počet obyvatelstva jednotlivých hrabství a hrabských měst se upravuje na fiktivní čísla, čímž mají se vyrovnati rozdíly různého zatížení daňového a zatížení vznikajícího rozličnými náklady na školství, komunikace a nezaměstnané.

5. Do jisté míry uskutečňuje se v Anglii při zdanění i *solidarita* samosprávných svazků. Tato myšlenka byla již i u nás vyslovena. Poznotek, že samosprávné svazky vybírají přírážky v různé výši a že důsledkem toho průmysl a obchod stěhuje se pak z míst, kde se vybírají přírážky vyšší do míst bohatších (s menšími přírážkami) a tím opět víc a více ochuzuje svazky chudší, vede k návrhům, aby se umožnilo vyšším svazkům samosprávným vybírat *zvláštní* přírážky v místech, kde mají nižší pří-rážky. Tím se má vyrovnati zdanění míst bohatších a chudých, má se brániti stěhování průmyslu a obchodu z míst chudých do míst bohatých a má se přispívati k stabilisování finančního hospodářství místních samosprávných svazků. Výnos těchto zvláštních přírážek použil by se k vyrovnání různé da-ňové kapacity jednotlivých finančních svazků v obvodu velkého teritoria. Příkladem podobného spo-lečného nesení břemen je v Anglii hrabství Londýn. Hrabství Londýn tvoří, možno-li říci, Velký Londýn se 4¹/₂ milionu obyvatel na rozloze 477 čtver. mil. Skládá se ze starodávného centra zvaného City, jež měří jen asi 1 čtver. míli a má 13.000 stálých obyvatel, a z 28 t. zv. Metropolitan Boroughs. Tato města jsou povinna přispívati si navzájem k vyrovnání finančního břemene zvláštní daní 6 pencí na 1 libru šterlinků daňového základu, t. j. 2¹/₂ %. Shromážděný peníz rozdělí se mezi ně podle počtu obyvatel, takže na př. dělnická čtvrť Poplar zaplatí asi 25.000 liber (t. j. 4.000.000 Kč) a obdrží 51.000 liber (t. j. 8.160.000 Kč) tedy o 100% více než odvedla.

Tato myšlenka mohla by se využítkovati i při reformě samosprávných financí republiky Česko-slovenské. Mezi příjmy, jež země obdrží, aby z nich poskytovaly příspěvky obcím a okresům, mohly by se zařaditi ještě příjmy další. Všechny obce a okresy, jež nevybírají přírážky určité výše, měly by vybírat ještě zvláštní přírážku v sazbě 10, 20%. Z výnosu této přírážky mohly by se podporovati obce a okresy příliš zatížené.

DR. ALFRED FUCHS:

NOVINÁŘOVO VZDĚLÁNÍ.

(Z přednášek o psychologii novinářského povolání na Svobodné škole politických nauk.)

Novinářovo odbornictví. — Polointelligence v novinách. — Osobní kultura. — Přepolitisanost. — Diplomat, expert, novinář. — Moc veřejného mínění. — Stavovská vážnost a polemiky. — Styk s odpůrcem. — Krise stranictví. — Polemiky na rozkaz. — Výchova. — Dohánění Evropy. — »Druhý muž«. — Dorost. — Obecensvo a bulvární tisk.

Zvláštnost novinářského zaměstnání vyplývá mezi jiným z toho, že žurnalistika je takové povolání, které zdánlivě každý umí vykonávat. Kdo neumí nic, stále ještě dovede kritisovat to, co dělají jiní. Je to ovšem jenom zdání. Může být, že novinář neumí nic z toho, co umějí ostatní. Ale musí umět mnoho, co ostatní neumějí. Ale to, co má umět není nikde předepsáno. V novinách není možno udělat kariéru pouhým dodržováním předpisů jako v úřadě. Mnoho rozhodují v životě novinářově náhody, ještě více však jeho povaha a okolnost, zda jest nebo není osobností. Nestačí, aby novinář byl odborníkem v jedné toliko věci. Alespoň jedné věci na světě má však pořádně rozumět, protože kdo